Suomen valvontaeläinlääkäriliitto ry:n asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eläinlääkintähuoltolaiksi sekä siihen liittyviksi laeiksi (HE 83/2022 vp)

Viite: maa- ja metsätalousvaliokunnan asiantuntijalausuntopyyntö, 7.11.2022

Suomen valvontaeläinlääkäriliitto ry (jäljempänä SVELL) kiittää maa- ja metsätalousvaliokuntaa asiantuntijalausuntopyynnöstä ja lausuu hallituksen esityksestä eläinlääkintähuoltolaiksi sekä siihen liittyviksi laeiksi seuraavaa.

Yleiset kommentit

Hallituksen esityksen 1.1 §:n mukaan lain tarkoituksena olisi edistää ja ylläpitää eläinten terveyttä ja hyvinvointia sekä kansanterveyttä erityisesti varmistamalla eläinlääkäripalvelujen laatu sekä turvaamalla yhdenvertaiset, toimivat ja kohtuuhintaiset julkiset eläinlääkäripalvelut koko maassa. SVELL katsoo, että nämä tavoitteet ovat arvostettavia, mutta ehdotuksessa esitetyt kilpailuneutraliteettiin kytkeytyvät kunnan järjestämisvastuuta koskevat kompromissit tekevät monilta osin tyhjiksi ehdotetun lain mahdollisuudet toteuttaa nämä tavoitteet.

Lukuisissa tutkimuksissa on osoitettu, että seura- ja harrastuseläinten pitämisellä on myönteisiä vaikutuksia sekä omistajien henkisen että fyysisen hyvinvoinnin kannalta. Tämän vuoksi myös vähävaraisilla kansalaisilla tulee olla realistinen mahdollisuus pitää näitä eläimiä eläinten hyvinvoinnin edellyttämällä tavalla. Ei ole hyväksyttävää, että seura- ja harrastuseläinten pitäminen muuttuisi vähitellen yksinomaan varakkaiden kansalaisten oikeudeksi.

Ehdotetun lain on turvattava riittävien kohtuuhintaisten julkisten eläinlääkäripalveluiden saatavuus koko maassa.

Yksityiskohtaiset kommentit

7 §

Pykälän 2 momentissa olisi uusi säännös, jonka mukaan “eläinlääkäripalveluja tarjoavan kunnaneläinlääkärin virkaan tulee kuulua tarpeen vaatima ainakin ajoittainen osallistuminen maan eläintautivalmiuteen ja kiireelliseen eläinsuojeluvalvontaan liittyviin tehtäviin”.

Uskottava kansallinen eläintautivalmius edellyttää toimivaa kunnallista virkaeläinlääkärijärjestelmää, joka kykenee havaitsemaan keskeiset eläintaudit ja tekemään vastustamistyön aloitustoimet viipymättä. Tällaisen valmiuden ylläpitäminen edellyttää jatkuvaa ammattitaidon ylläpitoa, eikä sitä voida saavuttaa vain ajoittaisella osallistumisella. Myös eläinten hyvinvoinnin valvonta edellyttää ajoittain päivystysaikaisia virkatehtäviä, eikä näidenkään tehtävien hoitaminen onnistu ilman jatkuvaa osaamisen ylläpitämistä.

Kaikkien kuntien kunnaneläinlääkäreillä tulee olla ajantasaiset valmiudet aloittaa virallisten valvontatehtävien hoito päivystysaikana ja kaikkien kuntien alueella tulee olla virkaeläinlääkäreitä saatavilla jatkuvasti myös virka-ajan ulkopuolella näiden tehtävien hoitamiseksi.

Koska useissa eri erityislaeissa on erikseen määrätty kunnaneläinlääkärin oikeudeksi ja vastuulle toimia viranomaisena muun ohella eläinten hyvinvoinnin ja eläintautien valvonnan osalta, ei ole kohtuullista että osa kunnaneläinlääkäreistä voisi väistää tätä vastuuta sillä perusteella, että he suorittavat virka-aikana pääasiassa potilastyötä.

Hallituksen esityksen yleisperustelujen mukaan nykyinen valvontajärjestelmä on haavoittuvainen, koska valvontaresursseja on niukasti ympäristöterveyden yhteistoiminta-alueilla, usein vain yksi valvontaeläinlääkäri aluetta kohden. Ympäristöterveyden yhteistoiminta-alueilla tulee olla valmius hoitaa eläinlääkintähuoltolaissa tarkoitettuihin valvontatehtäviin, kuten eläintauti- ja eläinsuojeluvalvontaan, liittyviä tehtäviä myös silloin, kun valvontaeläinlääkäriresursseja ei ole syystä tai toisesta käytettävissä.

Säännöksestä on poistettava sanat “tarpeen vaatima ainakin ajoittainen” sekä “kiireelliseen”.

15 § Kunnan perimät maksut järjestämisvastuuseen kuuluvista palveluista

Hallituksen esityksen yleisperustelujen mukaan yksityiset eläinlääkäripalvelut ovat aiempaa suuremmin vähävaraisimpien henkilöiden ulottumattomissa. Viitaten seura- ja harrastuseläinten merkitykseen niiden omistajien henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin kannalta, asiakasmaksut tulee pitää kohtuullisina. Tästä syystä järjestäjillä tulisi olla vapaus päättää klinikkamaksujen perimisestä. Eläinten tunnistusmerkintä ja rokottaminen sekä kissojen kastraatio ja sterilisaatio ovat toimenpiteitä, joista aiheutuvien kustannusten tulee pysyä eläinsuojelullisista syistä mahdollisimman alhaisina.

Järjestäjät tulee vapauttaa velvollisuudesta periä klinikkamaksuja. Järjestäjät tulee erityisesti vapauttaa velvollisuudesta periä klinikkamaksuja hallituksen esityksen 9 §:n kohdissa 2 ja 4 tarkoitettujen toimenpiteiden sekä kissojen kastraation ja sterilisaation osalta.

Lisätiedot

Lisätietoja tästä lausunnosta antaa yhdistyksen puheenjohtaja, lausunnot@svell.fi.

Suomen valvontaeläinlääkäriliitto ry:n puolesta,

Jan Mattila, puheenjohtaja